

Referring to the above, the article discusses the peculiarities of professional training of the future elementary school teacher. The current state of practical training of future teachers in the leading universities of Ukraine is analyzed. In order to determine the current state of practical training of higher education applicants in pedagogical specialties, a description of the normative documents regulating the work of pedagogical faculties (educational and vocational programs and curricula of area of expertise 01 Specialty 013 Primary education) was carried out.

The article identifies the types of pedagogical practices of leading universities of Ukraine. The peculiarities of organization and conducting of pedagogical practice are specified. The information and communication support of pedagogical practice that facilitates the organization of professional self-training of students of pedagogical specialties in the process of practical activity is characterized.

The correlation between the hourly load of the classroom and the independent work of students in comparison with pedagogical practice is done. The perspectives of the development of pedagogical practice in connection with the reform of higher education of Ukraine are outlined.

Key words: Professional preparation of a future teacher of elementary school, pedagogical practice, practical training, professional competences, educational and qualification characteristics.

УДК 378.011.3-051:571:574:004(045)

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2020.72-2.56>

Чернікова Н. В.

ВИКОРИСТАННЯ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ БІОЛОГІЇ

Проаналізовано наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених, в яких порушено проблему використання інформаційних технологій у процесі професійної підготовки майбутніх учителів біології. Охарактеризовано поняття «екологічна культура», «інформаційні технології», «хмарні технології». Розкрито особливості застосування хмарних технологій у процесі формування екологічної культури майбутніх учителів біології. Висвітлено можливості використання хмарних технологій викладачами та студентами під час аудиторних та поза аудиторних занять. Окреслено можливості застосування сервісів Google Apps Education Edition, а саме: сервіс Blogger – для створення блогів на вільні теми екологічного спрямування; сервіс Hangouts – для здійснення синхронної комунікації, обміну файлами різного формату та спільної роботи з ними, роботи з віртуальною електронною дошкою, проведення відеоконференцій; сервіс Gmail – для миттєвої передачі звичайних або голосових повідомлень; сервіс календар Google – зручний як для персонального, так і для групового використання, застосовується для створення календарного планування роботи, перегляду розкладів занять, консультацій тощо; сервіс Google Sites – для створення сайтів, який не вимагає глибоких спеціальних знань і умінь, дозволяє викладачу створювати власний контент, здійснювати обмін матеріалами різного формату, здійснювати синхронну й асинхронну, діалогічну й групову комунікацію; сервіс Google Docs – для віддаленої співпраці викладачів і студентів над спільними документами і проектами, викладачам – для контролю і керування роботою студентів; сервіс Google Відео – для безпечного розміщення й перегляду відеороликів. У статті доведено доцільність використання хмарних технологій для формування екологічної культури майбутніх фахівців. Встановлено, що хмарні технології, разом із традиційними формами організації освітнього процесу, створюють нові можливості для індивідуального й колективного навчання, сприяють підвищенню якості й ефективності підготовки майбутніх учителів біології в сучасному інформаційному суспільстві.

Ключові слова: майбутній учитель біології, екологічна культура, інформаційна технологія, хмарні технології, сервісу Google Apps Education Edition.

Зважаючи на підвищення уваги до екологічних світових проблем (деградація природного середовища, збільшення районів екологічного лиха, прогресивне споживання природних ресурсів, зростання та нарощування виробничих потужностей тощо) усе більшої актуальності набуває екологічна культура, яка входить до складу гармонійного та безпечного розвитку на глобальному рівні. Це положення висвітлено в таких документах: Концепція екологічної освіти України (2001 р.); Закони України «Про охорону навколишнього природного середовища» (2001 р.), «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» (2019 р.), «Про освіту» (2017 р.), «Про вищу освіту» (2014 р.); Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті (2002 р.); Галузева концепція розвитку неперервної педагогічної освіти (2013 р.); Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020». У «Концепції Нової української школи» наголошено на важливості формування в учнів екологічної грамотності та здорового життя як однієї з ключових компетентностей [3]. Саме тому потрібно виховувати в учнів бережливе ставлення до природи ще в закладі загальної середньої освіти.

Особлива роль у вирішенні цієї проблеми належить учителям біології, від якісної підготовки яких залежить рівень екологічної культури суспільства. У «Педагогічній Конституції Європи» зазначено, що «майбутнє кожного народу, країни і співдружність народів значною мірою залежать від якісної підготовки

майбутніх педагогів» [5]. Отже, проблеми модернізації процесу професійної підготовки майбутніх учителів біології на основі застосування сучасних інформаційних технологій навчання, зокрема хмарних технологій, у вищій школі набувають важливого значення.

Різні аспекти професійної підготовки вчителів біології висвітлено в працях С. Іванової (розвиток професійної компетентності вчителів біології у закладах післядипломної освіти), К. Ліневич (підготовка майбутніх учителів біології до роботи з обдарованими учнями), Я. Логвінової (формування екологічної компетентності майбутнього викладача біології в процесі навчання), Т. Скороход (формування готовності майбутніх учителів природничих дисциплін до виховання в учнів здорового способу життя); В. Танської (підготовка майбутнього вчителя біології до екологічної освіти старшокласників), Ю. Шапрана (формування професійної компетентності майбутніх учителів біології) та інших.

Проблеми використання інформаційних технологій у підготовці майбутніх учителів біології досліджували О. Сорочинська, Н. Грицай, Н. Назаренко, О. Фурман та інші.

Загальнотеоретичні аспекти застосування хмарних технологій досліджували В. Биков, С. Литвинова, О. Маркова, Н. Морзе, С. Семеріков, М. Стрюк, М. Шишкіна, Т. Daccord, M. Miller, A. November, J. Reich та інші. Можливості використання хмарних технологій в освіті розглянуто в працях Т. Вакалюк, О. Гриб'юк, Л. Денисова, Ю. Лотюк та інших. Проблеми використання хмарних технологій у підготовці майбутніх учителів розглядали О. Жерновникова, О. Царенко, Л. Шевченко та інші.

Однак, ці дослідження свідчать про недостатність уваги науковців до проблем формування екологічної культури на основі застосування хмарних технологій, що й зумовлює необхідність аналізу особливостей застосування хмарних технологій у процесі формування екологічної культури майбутніх учителів біології.

Мета статті – проаналізувати особливості застосування хмарних технологій у процесі формування екологічної культури майбутніх учителів біології.

Екологічна культура стосується не тільки рівня технічного, економічного розвитку суспільства, а й усього духовного життя людини, її інтересів, здібностей, взаємодії з іншими людьми, з навколишнім середовищем.

У тлумачному словнику «Екологія» запропоновано таке визначення поняття «екологічна культура»: «Це поведінка й життя суспільства (окремого індивіда) на основі пізнання та раціонального використання законів розвитку природи з урахуванням близьких і віддалених наслідків змін середовища природного під впливом людської діяльності» [2, с. 115–116].

На думку О. Чернікової, екологічна культура – «це наявність високого ступеня загальної духовної культури, міждисциплінарних, глобальних уявлень і понять про екологічну проблему, усвідомлення, що людина – це частина природи; оволодіння системою наукових екологічних умінь і навичок» [9, с. 7].

Г. Науменко визначає екологічну культуру як певну програму, опрацьовану «в діяльності, на основі якої суб'єкт природокористування буде свій історично конкретний процес взаємодії з природою» [4, с. 9].

У «Концепції екологічної освіти в Україні» зазначено, що формування екологічної культури передбачає: «виховання розуміння сучасних екологічних проблем держави й світу, усвідомлення їх важливості, актуальності й універсальності; відродження кращих традицій українського народу у взаємовідносинах з довкіллям, виховання любові до рідної природи; формування усвідомлення безперспективності технократичної ідеї розвитку й необхідності заміни її на екологічну; розвиток особистої відповідальності за стан довкілля на місцевому регіональному, національному та глобальному рівнях, вміння прогнозувати особисту діяльність і діяльність інших людей і колективів; розвиток умінь приймати відповідальні рішення щодо проблем навколишнього середовища, оволодіння нормами екологічно грамотної поведінки; виховання глибокої поваги до власного здоров'я та вироблення навичок його збереження» [6].

Отже, екологічна культура передбачає дбайливе ставлення людини не лише до природи, але й до соціального оточення, ставлення до самої себе як до частки природи. Саме тому екологічна культура характеризує способи взаємодії суспільства з природним, історичним та соціальним середовищем. Адже екологічні проблеми – свідчення рівня духовної культури суспільства загалом, людини зокрема.

Формування екологічної культури має на меті не тільки виховувати відповідальне і дбайливе ставлення до природи, а й сформувати екологічну свідомість, що передбачає усвідомлення людиною принципів і норм взаємодії її з людьми та навколишнім світом.

Отже, екологічна культура майбутніх учителів біології – це сукупність особистісних якостей, які відображені в активній життєвій позиції, екологічних переконаннях і цінностях, ґрунтуються на екологічних знаннях і сформованих уміннях екологічної, природоохоронної, просвітницької діяльності.

Організована й постійно дієва система формування екологічної культури майбутніх учителів біології має бути в кожному закладі вищої педагогічної освіти і складатися з багатьох структурних елементів, що мають бути засвоєні студентом у процесі лекційних, семінарських, практичних занять, під час проходження різних видів педагогічної практики, у поза навчальний час тощо.

На нашу думку, пріоритетом формування екологічної культури є впровадження сучасних інформаційних технологій, які забезпечать подальше вдосконалення професійної підготовки майбутніх учителів біології, її доступність і ефективність загалом і екологічної культури зокрема.

Інформаційна технологія – система загальнопедагогічних, психологічних, дидактичних, спеціальних прийомів і процедур взаємодії викладачів і майбутніх учителів біології з урахуванням технічних

і людських ресурсів, спрямована на проектування й реалізацію змісту, методів, форм та інформаційних засобів навчання, адекватних цілям освіти, особливостям майбутньої діяльності й вимогам до професійно важливих якостей майбутнього педагога [7].

В умовах інформатизованого суспільства найважливішим завданням системи освіти є надання майбутньому учителю біології вільного і максимально повного доступу до отримання сучасних екологічних знань. Серед сучасних інформаційних технологій особливе місце посідають хмарні технології, які нині проникають практично в усі сфери освіти. Застосувати їх можна під час навчальних занять, а також для виконання індивідуальних завдань, самостійної роботи студентів, практичної підготовки та для контролю якості знань.

Ми погоджуємося з думкою О. Царенка про те, що хмарні технології – це необхідне програмне та апаратне забезпечення, яке знаходиться у користувача не в навчальному приміщенні або вдома, а «в хмарах» – на віддаленому сервері (можливо навіть в іншій країні) [8].

У світовій практиці існує чотири моделі розгортання хмарних технологій [1]:

1. Приватна хмара використовується для надання сервісів всередині одного закладу.
2. Публічна хмара використовується для спільного надання сервісів декількох закладів.
3. Гібридна хмара складається з двох і більше хмар різного типу.
4. Суспільна хмара призначена для використання конкретною спільнотою споживачів закладу, що мають спільні завдання.

Для закладів вищої педагогічної освіти найбільш підходящими є публічні та суспільні хмарні технології.

Головною перевагою інформації, яка зберігається в хмарі, є її доступність (усе, що необхідно, щоб відкрити документ, – це наявність Інтернету); незалежність від програмного забезпечення, встановленого на будь-якому робочому комп'ютері, з якого потрібно отримати доступ до своїх даних (усе, що необхідно, – це наявність веб-браузера, тому що хмарні технології мають власний веб-інтерфейс, який забезпечує зручний доступ до даних).

Отже, використання хмарних технологій для викладачів дає можливість легко структурувати та надійно зберігати освітню, нормативно-організаційну інформацію та літературу в хмарі, контролювати виконання завдань студентами, додавати коментарі, змінювати та коригувати індивідуальні завдання, відповідати на питання конкретного студента, індивідуалізувати навчання, підбираючи спільно зі студентом його траєкторію навчання.

Використання хмарних технологій для студентів передбачає постійний доступ до освітніх ресурсів, відсутність проблем програмної сумісності, постійний доступ до своїх файлів і робіт, можливість взаємодіяти один з одним та вести спільну роботу незалежно від місця розташування. Зазначені технології доставляють навчальні матеріали найбільш економічним і надійним способом, відрізняючись простою поширення й оновлення.

Найбільш поширеними системами сервісів на основі хмарних технологій, що застосовуються в освітньому процесі, є Google Apps Education Edition. Вони являють собою web-додатки на основі хмарних технологій, що надають студентам і викладачам інструменти, використання яких покликане підвищити рівень екологічної культури. Служби Google містять безкоштовний набір інструментів, які дозволяють викладачам і студентам більш успішно й ефективно взаємодіяти, навчати й навчатися.

На прикладі сервісів Google Apps Education Edition запропонуємо такі можливості їх застосування у процесі формування екологічної культури майбутніх учителів біології.

Вlogger – сервіс для створення блогів, що передбачає відсутність додаткових платних послуг, надання надійного безкоштовного хостингу. Студентам можна запропонувати створити блоги на вільні теми екологічного спрямування: «Екологічні проблеми Харкова й Харківщини», «Харків'яни за чисте місто», «Цікаві факти про екологію», «Екологія в побуті» тощо.

Hangouts – сервіс для здійснення синхронної комунікації, що передбачає підтримку групових відеочатів, можливість обміну файлами різного формату та спільної роботи з ними, наявність віртуальної електронної дошки, синхронізацію переговорів в чаті на всіх пристроях, можливість відкритої трансляції та запису відеоконференції.

Gmail – сервіс, який використовує канали електронної пошти для передачі відповідно до оригіналу протягом декількох секунд звичайних або голосових повідомлень, відеочатів.

Календар Google – сервіс, зручний як для персонального використання, так і для групового. Застосовувати календар Google можна для створення календаря студентських заходів (Всеукраїнський День довкілля, День екологічних знань, екологічні акції, квести), календарного планування роботи над екологічним проектом, створення й перегляду розкладів занять, консультацій тощо.

Google Sites – сервіс для створення сайтів, який не вимагає глибоких спеціальних знань і умінь, надійний безкоштовний хостинг, дозволяє інтегрувати інші сервіси Google: Календар, пакет YouTube, Picasa, Google+. Ця електронна соціальна мережа дозволяє викладачу створювати власний контент, здійснювати обмін матеріалами різного формату, синхронну й асинхронну, діалогічну та групову комунікацію, створювати екологічні гуртки, як закриті, так і відкриті тощо.

Google Docs – сервіс, що передбачає виконання спільних екологічних проектів у групах, підготовку текстових файлів і презентацій, створення таблиць, діаграм і схем в текстовому редакторі, організацію

обговорення правок в документах в режимі реального часу з іншими студентами, які є співавторами. Документи, що створюються студентами або викладачами, зберігаються на спеціальному сервері Google або можуть бути експортовані в файл. Google Docs дозволяють студентам і викладачам віддалено працювати над спільними документами і проектами, а викладачам – контролювати і керувати роботою студентів.

Google Відео – сервіс, який поєднує в собі відеохостинг користувача відеороликів і пошукову систему за ним. За допомогою цього сервісу відеоролики можна безпечно розмішувати і переглядати. Для перегляду і додавання коментарів не потрібно ніякого спеціального програмного забезпечення, крім звичайного браузера. Студентам можна запропонувати створити відео на вільні теми екологічного спрямування: «Екологічні проблеми сьогодення», «Для чого потрібна екологія?», «Твій слід на Землі, людино!» тощо.

Висновки. Отже, хмарні технології стають в один ряд із традиційними формами організації освітнього процесу, створюючи нові можливості для індивідуального й колективного навчання, проведення інтерактивних лекційних, практичних, семінарських та інших занять. Використання хмарних технологій сприяє підвищенню якості й ефективності підготовки майбутніх учителів біології в сучасному інформаційному суспільстві, зокрема формуванню екологічної культури.

Використана література:

1. Вітер М. Б., Засадна Х. О. Використання хмарних технологій у системі інформаційної взаємодії державних органів. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2014. Випуск 24. С. 343–347.
2. Екологія: Тлумачний словник / М. М. Мусієнко та ін. Київ : Либідь, 2004. 376 с.
3. Нова українська школа: порадник для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. – Київ : Літера ЛТД, 2018. – 160 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/NUSH-poradnyk-dlya-vchytelya.pdf>
4. Науменко Г. Г. Освіта як системний чинник формування екологічної культури майбутніх вчителів : автореф. дис. ... канд. філософ. наук : 09.00.10. Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. Київ, 2009. 20 с.
5. Педагогічна Конституція Європи. Преамбула // Вища освіта України, 2013. Випуск 3. С. 111–116. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/vou_2013_3_17.
6. Про концепцію екологічної освіти в Україні: рішення колегії Міністерства освіти і науки України № 13/6-19 від 20.12.2001 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v6-19290-01?lang=en>
7. Харківська А. А. Підвищення якості вищої педагогічної освіти через використання новітніх інформаційних технологій. *Проблеми інженерно-педагогічної освіти: збірник наукових праць*. Харків : УПА, 2012. Випуск 37. С. 46–51.
8. Царенко О. М. Хмарні технології навчання у професійній підготовці майбутніх учителів. *Наукові записки КДПУ. Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти*. Кіровоград: КДПУ імені В. Винниченка, 2014. Випуск 5. Ч. 2. С. 58–62.
9. Чернікова О. В. Підготовка майбутніх учителів біології до формування екологічної культури старшокласників : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського. Одеса, 2014. 21 с.

References:

1. Viter M. B. & Zasadna Kh. O. (2014). Vykorystannia khmarnykh tekhnolohii u systemi informatsiinoi vziaemodii derzhavnykh orhaniv. [Use of cloud technologies in the system of information interaction of government agency]. *Naukovyi visnyk NLTU Ukraine – Scientific Bulletin of NLTU of Ukraine*, 24, 343-347. [in Ukrainian].
2. Musiienko M. M. (2004). *Ekolohiia [Ecology]*. Kyiv : Lybid [in Ukrainian].
3. Bibik N. M. (Eds.). (2018). *Nova ukrainska shkola: poradnyk dlia vchytelia [New Ukrainian School: Teacher Advisor]*. Kyiv : Litera LTD. Retrived from <https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/NUSH-poradnyk-dlya-vchytelya.pdf> [in Ukrainian].
4. Naumenko H. H. (2009). *Osvita yak systemnyi chynnyk formuvannia ekolohichnoi kultury maibutnykh vchyteliv [Education as a systemic factor in shaping the ecological culture of future teachers]*. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv : National Pedagogical University. [in Ukrainian].
5. Pedagogichna Konstytutsiia Yevropy (2013) [Pedagogical Constitution of Europe]. *Iyshcha osvita Ukrainy – Higher education in Ukraine*, 3, 111-116. Retrived from http://nbuv.gov.ua/UJRN/vou_2013_3_17.pdf [in Ukrainian].
6. Pro kontseptsiiu ekolohichnoi osvity v Ukraini: rishennia kolehii Ministerstva osvity i nauky Ukrainy [On the Concept of Environmental Education in Ukraine: Decision of the Board of the Ministry of Education and Science of Ukraine] *zakon.rada.gov.ua*. Retrived from <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v6-19290-01?lang=en> [in Ukrainian].
7. Kharkivska A. A. (2012). *Pidvyshchennia yakosti vyshchoi pedahohichnoi osvity cherez vykorystannia novitnykh informatsiinykh tekhnolohii. [Improving the quality of higher pedagogical education through the use of the latest information technologies]. Problemy inzhenerno-pedahohichnoi osvity: zbirnyk naukovykh prats – Problems of engineering and pedagogical education: a collection of scientific works*, 37. (pp. 46-51). Kharkiv: UIPA. [in Ukrainian].
8. Tsarenko O. M. (2014). *Khmarni tekhnolohii navchannia u profesiinii pidhotovtsi maibutnykh uchyteliv. [Cloud technology training for future teachers' professional training]. Naukovi zapysky KDPU. Serii: Problemy metodyky fizyko-matematychnoi i tekhnolohichnoi osvity – Zapysky KDPU Sciences. Series: Problemy metodyky fizyko-matematychnoi i tekhnolohichnoi osvity*, 5. (pp. 58-62) Kirovohrad: KDPU im. V. Vynnychenka. [in Ukrainian].
9. Chernikova O. V. (2014). *Pidhotovka maibutnykh uchyteliv biolohii do formuvannia ekolohichnoi kultury starshoklasnykiv [Preparation of future biology teachers for the formation of ecological culture of high school students]. Extended abstract of candidate's thesis*. Odesa: South Ukrainian State Pedagogical University. [in Ukrainian].

Chernikova N. V. The usage of cloud technologies in the process of formation of environmental culture of future biology teachers

The article analyses the scientific works of domestic and foreign scientists, which raised the problem of using information technologies in the process of professional training of future biology teachers. The concepts of «environmental culture»,

«information technology», «cloud technology» are characterised. The peculiarities of the use of cloud technologies in the process of formation of ecological culture of future biology teachers are revealed. The possibilities of using cloud technologies by teachers and students during classroom and out of class sessions are covered. The features of Google Apps Education Edition Services are outlined, such as: Blogger service – for blogging on free environmental topics; Hangouts – for synchronous communication, file sharing and sharing, virtual e-board, video conferencing; Gmail – for instant messaging or voicemail; Google Calendar service – convenient for both personal and group use, used to create work scheduling, view work schedules, consultations, etc; Google Sites – site creation, which does not require deep specialist knowledge and skills, allows the teacher to create their own content, to exchange materials of different format, to perform synchronous and asynchronous, dialog and group communication; Google Docs – for remote collaboration between faculty and students on collaborative documents and projects, faculty – to control and manage student work; Google Video service – for safe placement and viewing of videos. The article demonstrates the feasibility of using cloud technologies to shape the ecological culture of future professionals. It is established that cloud technologies, together with traditional forms of organization of educational process, create new opportunities for individual and collective learning, contribute to improving the quality and effectiveness of training of future biology teachers in the modern information society.

Key words: future biology teacher, green culture, information technology, cloud technology, Google Apps Education Edition services.

УДК 378.015.31:316.64

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2020.72-2.57>

Шаров С. В.

АНАЛІЗ НАПРЯМКІВ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Статтю присвячено аналізу методів та напрямків формування соціальної компетентності здобувачів вищої освіти у дослідженнях вітчизняних науковців. Зазначається, що соціальна компетентність є необхідним компонентом підготовки сучасного здобувача вищої освіти, яка дозволяє ефективно спілкуватися з одногрупниками та викладачами, займати активну позицію у навчальному закладі, уникати конфліктів тощо. З'ясовано, що соціальна компетентність формується різними шляхами. Впровадження у навчальну діяльність спеціального курсу дозволить опанувати знаннями, які стосуються сутності та значення соціальної компетентності. Участь у різних тренінгах дозволить навчитися встановлювати контакти з людьми, вирішувати конфлікти, ефективно взаємодіяти у соціумі, опрацювати конкретні практичні ситуації та способи реагування на них. Участь здобувачів освіти у наукових та виховних заходах дозволить забезпечити спілкування та обмін думками між учасниками процесу комунікації. Спілкування та взаємодія під час вивчення соціально-гуманітарних дисциплін забезпечить набуття особистого соціального досвіду та розвиток комунікативних здібностей. Висвітлені окремі шляхи розвитку соціальної компетентності студентів педагогічного університету. Цей процес має забезпечувати розвиток здатностей особистості комфортно почуватися в соціумі. З другого боку, студенти повинні навчитися формувати соціальну компетентність в учнів під час професійної діяльності у майбутньому. Зазначається, що в умовах інформаційного суспільства спілкування часто здійснюється у цифровому просторі. Тому майбутні вчителі повинні навчитися користуватися сучасними інформаційними засобами для конструктивного спілкування. У навчальному процесі доречно впроваджувати дисципліни, що стосуються критичного ставлення до інформації, проходити онлайн курси з медіаграмотності та соціалізації в суспільстві.

Ключові слова: ключові компетентності, соціальна компетентність, вища школа, студенти, соціалізація, майбутній учитель.

У наш час спостерігається орієнтація сучасної системи вищої освіти на використання компетентнісного підходу під час підготовки здобувачів освіти. Зазначена тенденція призвела до збільшення кількості наукових досліджень, присвячених компетентнісному підходу, а також викликала розробку відповідних методичних та нормативних документів. Маючи розвинуті загальні та професійні компетентності, майбутні фахівці зможуть підвищити власну конкурентоспроможність та обрати роботу, адекватну їх вподобанням та компетентностям.

На сьогодні розвинуті м'які компетентності є одним із важливих компонентів сучасного фахівця, у професійних обов'язках якого лежить спілкування та конструктивна взаємодія з іншими людьми. Однією із ключових компетентностей здобувача вищої освіти є соціальна компетентність, яка надає можливість ефективно спілкуватися з одногрупниками і викладачами, займати активну позицію у навчальному закладі, уникати конфліктів тощо.

Формування та розвиток соціальної компетентності студентів здійснюється через використання різних підходів та методик, аналіз яких надасть можливість виокремити найбільш вдалі та ефективні.

Наразі дослідження, присвячені компетентнісному підходу та формуванню соціальної компетентності зокрема, є актуальними. Це підтверджується значною кількістю наукових праць, які охоплюють різні аспекти зазначених проблем, відрізняються різноманітністю та міждисциплінарністю.